

ΟΜΙΛΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Υψη στην οποία αναφέρεται το παρόν κριτήριο:

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ, ΤΟ ΚΡΗΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ, ΠΑΡΕΥΞΕΙΝΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

(1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, 4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΚΡΗΤΙΚΟ, 5^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΝΤΙΑΚΟ)

4^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ (*)

ΟΜΑΔΑ Α΄

A1

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- α. «Προσωρινή Κυβέρνησις Κρήτης» (1905)
- β. «ελληνικό τυπογραφείο Τραπεζούντας»
- γ. «κλήριγκ»

[Μονάδες 15]

A2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν το περιεχόμενο της πρότασης είναι σωστό, ή τη λέξη **Λάθος**, αν το περιεχόμενο της πρότασης είναι λανθασμένο:

1. Η εμφάνιση και ανάπτυξη της βιομηχανίας στον ελληνικό χώρο κατά το 19^ο αιώνα παρουσίαζε πολλά κοινά σημεία με όσα συνέβαιναν στο πεδίο αυτό στη Δυτική και Κεντρική Ευρώπη.
2. Με πρωτοβουλία του Γερμανού Καραβαγγέλη, οργανώθηκε συνέδριο των Ποντίων στην Αθήνα στις 4 Σεπτεμβρίου 1921.
3. Μέχρι τη δεκαετία του 1880 η μόνη σιδηροδρομική γραμμή που είχε κατασκευαστεί στην Ελλάδα ήταν αυτή που συνέδεε την Αθήνα με τη Θεσσαλονίκη.
4. Η επίσημη ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα κηρύχθηκε στις 14 Νοεμβρίου 1913 με την παρουσία του τότε βασιλιά Κωνσταντίνου και του πρωθυπουργού Βενιζέλου.
5. Η διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου ξεκίνησε το 1881 από μια υπερβολικά αισιόδοξη γαλλική τεχνική εταιρεία.

[Μονάδες 10]

B1

Να περιγράψετε τους παράγοντες που ευνόησαν τη ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα στον ελληνικό χώρο κατά το 18ο αιώνα μέχρι και τους Ναπολεόντειους πολέμους.

[Μονάδες 13]

B2

Τι γνωρίζετε για τη διοίκηση της Τραπεζούντας από τον μητροπολίτη Χρυσάνθο την περίοδο 1916-1918;

[Μονάδες 12]

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να παρουσιάσετε την πολιτική στάση του Ελευθερίου Βενιζέλου στο Κρητικό Ζήτημα ως πρωθυπουργού της Ελλάδας έως και τις 12 Οκτωβρίου 1912.

[Μονάδες 25]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Στις 27 Αυγούστου [1910], ο Ελευθέριος Βενιζέλος υπέβαλε την παραίτησή του από το αξίωμα του προέδρου της Εκτελεστικής Επιτροπής της αυτόνομης Κρητικής Πολιτείας και λίγες μέρες αργότερα εγκατέλειψε τα Χανιά για να αναλάβει ενεργή πολιτική δράση στην Αθήνα. [...] Ο Κρητικός ηγέτης είχε καταλήξει νωρίτερα στη γενική διαπίστωση ότι η δικαίωση των εθνικών προσδοκιών της ιδιαίτερης πατρίδας του ήταν αναπόσπαστα συνυφασμένη με τη δυνατότητα του ελεύθερου βασιλείου να τη συνδράμει αποτελεσματικά, με διπλωματικά ή στρατιωτικά μέσα. Με αυτή τη σκέψη, θα συνδυάσει την επίσπευση των πολεμικών εξοπλισμών με την αποφυγή της άμεσης εμπλοκής σε ένοπλη σύρραξη. Η διττή αυτή επιδίωξη εξηγεί τη γενικότερη τακτική του, στα πλαίσια της οποίας εντασσόταν και η ειδικότερη αντιμετώπιση του Κρητικού Ζητήματος.

Κρήτη: Ιστορία και Πολιτισμός, τ. Β΄, Κρήτη 1983, σελ. 483-484.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ήδη από το 1911 είχε τεθεί το ζήτημα να σπεύσουν οι Κρήτες βουλευτές στην Ελλάδα και να ενσωματωθούν στο ελληνικό Κοινοβούλιο, ώστε να επιτευχθεί μια «ντε φάκτο» ένωση της νήσου με την Ελλάδα. [...] Και ενώ ο Κρησ Βενιζέλος ήταν σαφώς αντίθετος για την εισδοχή των Κρητών βουλευτών και τη γνώμη του αυτή την εξέθεσε απερίφραστα στην Επιτροπή Κρητών όταν τον επισκέφθηκε το 1911, η παλαιοκομματική παράταξη, για λόγους καθαρά αντιπολιτευτικούς, ενίσχυε τις επιθυμίες αυτές των Κρητικών, αδιαφορώντας για τους τεράστιους εθνικούς κινδύνους που επικρέμονταν πάνω από την Ελλάδα και κυρίως τον κίνδυνο κήρυξης πολέμου της Τουρκίας και της Ελλάδας, και μάλιστα σε μια εποχή που η μυστική διπλωματία προετοίμαζε την ελληνοβουλγαροσερβική συμμαχία κατά της Τουρκίας με σύντομες διαπραγματεύσεις.

Τάσος Βουρνάς, *Ιστορία της Νεώτερης και Σύγχρονης Ελλάδας*, τόμος Β΄: «Από την έλευση του Βενιζέλου στην Ελλάδα (1909) ως την έκρηξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου (1940)», εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2005, σελ. 105-106.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

[...] Η άρνηση του Βενιζέλου να δεχθεί τους Κρήτες βουλευτές στην ελληνική Βουλή, στο όνομα της αποφυγής προκλήσεων κατά της Πύλης, δημιούργησε έντονες αντιδράσεις στην Κρήτη στα τέλη του 1911. Στο πλαίσιο αυτών, οι εκπρόσωποι της συντηρητικής παράταξης στο νησί [...] στις αρχές Ιανουαρίου του 1912 συγκρότησαν – κατά την προσφιλή πλέον πρακτική – μια «Επαναστατική Συνέλευση των Κρητών» από πληρεξουσίους που είχαν εκλεγεί από ένοπλα συλλαλητήρια. Στη συνέχεια, η Συνέλευση αυτή ανέτρεψε στις 20 Ιανουαρίου τη φιλοβενιζελική Εκτελεστική Επιτροπή της Κρήτης που συμπαρίστατο στις επιλογές της Αθήνας και εξέλεξε αυθημερόν νέα «επαναστατική κυβέρνηση» υπό τον γηραιό πολιτικό και ανταγωνιστή του Βενιζέλου Αντώνη Μιχελιδάκη.

Γεώργιος Λιμαντζάκης, *Κοινωνικοί και πολιτικοί μετασχηματισμοί στην Κρήτη κατά τον ύστερο 19^ο και πρώιμο 20^ο αιώνα: η μεταβίβαση της εξουσίας από τους μουσουλμάνους στους χριστιανούς και η*

ΘΕΜΑ Δ1

Αφού μελετήσετε τις παρακάτω πηγές και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε (α) την κατάσταση, στην οποία βρισκόταν το πιστωτικό σύστημα της Ελλάδας κατά τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας της (μονάδες 10) και (β) την ίδρυση, τη λειτουργία και την εξάπλωση της Εθνικής Τράπεζας (μονάδες 15).

[Μονάδες 25]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Επανερχόμαστε στην ελληνική ύπαιθρο και στην περιγραφή της πεζής καθημερινότητάς της. Και αρχίζουμε με μια συνηθέστατη πρακτική, την προαγορά της εσοδείας. Ο μικροκαλλιεργητής συνέβαινε συχνά να μην έχει ρευστό για να αγοράσει τα εργαλεία και τον σπόρο για τον επόμενο παραγωγικό κύκλο ή ακόμη και τα στοιχειώδη για την επιβίωση της οικογένειάς του. Κατέφευγε λοιπόν στον έμπορο που προαγόραζε την παραγωγή του ή μάλλον το τμήμα της παραγωγής του που θα περίσσευε μετά την αυτοκατανάλωση.

Η προώληση της επόμενης σοδειάς δεν περιοριζόταν σε καιρούς χαλεπούς. Η προαγορά εξάλλου εξασφάλιζε αντιστοίχως και τον έμπορο από τον κίνδυνο να μειωθεί η παραγωγή και να αυξηθούν οι τιμές. Ο καλλιεργητής, όμως, διαπραγματευόταν συχνότατα από θέσεως αδυναμίας, ενώ ο έμπορος σχεδόν πάντοτε από θέσεως ισχύος.

Γ. Β. Δερτιλής, *Ιστορία του ελληνικού κράτους (1830-1920)*, σελ. 83-84.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Με βασιλικό διάταγμα της 30^{ης} Μαρτίου 1841 ιδρύοταν η Εθνική Τράπεζα στην Αθήνα, ιδιοκτησία μιας εταιρείας μετόχων. Το αρχικό της κεφάλαιο, 5.000.000 δρχ., θα διετίθετο σε 5.000 μετοχές των 1.000 δρχ. Τουλάχιστον 1.000 μετοχές θα αγόραζε το κράτος. Την Τράπεζα θα διοικούσε επιτροπή που θα εκλεγόταν σε γενική συνέλευση μετόχων, αλλά τις επιχειρήσεις της θα ήλεγχε βασιλικός επίτροπος. [...] Η Τράπεζα είχε το δικαίωμα να εκδώσει τραπεζογραμμάτια που δεν θα ξεπερνούσαν τα 2/5 της αξίας των κεφαλαίων της.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΓ', σελ. 103-104.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Κατά τις δεκαετίες του 1860 και του 1870 η Τράπεζα παίρνει ενεργό μέρος στην οικονομική ανάπτυξη, που επιταχύνεται [...] την εποχή αυτή. Υποστηρίζεται από την ανάπτυξη αυτή, και την υποστηρίζει με τη σειρά της – παρέχει το απαραίτητο υπόβαθρο στις συναλλαγές, διευκολύνει την επιτάχυνση και τον εμπλουτισμό της οικονομικής ζωής. Στο πλαίσιο αυτό είναι επίσης παρούσα στις απαρχές της εκβιομηχάνισης, έμμεσα και άμεσα. Έμμεσα, με την ανάπτυξη όλων γενικά των εργασιών της. Και άμεσα [...] με τη χορήγηση μεσοπρόθεσμων πιστώσεων σε ορισμένες βιομηχανίες. Οι τελευταίες αυτές πιστώσεις συχνά επέτρεψαν στις επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν τις πρώτες δυσκολίες, εγγενείς σε κάθε νέα και χωρίς προηγούμενη εμπειρία επιχείρηση, και να σταθεροποιήσουν τη θέση τους.

Χρ. Αργιαντώνη, *Οι απαρχές της εκβιομηχάνισης στην Ελλάδα τον 19^ο αιώνα*, Αθήνα 1986, σελ. 176.

Καλή Εισιταχία !

(*) Το παρόν κριτήριο εξέτασης συντάχθηκε από την ομάδα διδασκόντων του Τομέα Ιστορίας του Φροντιστηρίου **αξία** και αποτελεί πνευματική τους ιδιοκτησία.

Η χρήση του εκτός Φροντιστηρίου, επιτρέπεται μόνο για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Οποιαδήποτε άλλη χρήση ή αναπαραγωγή χωρίς άδεια, μπορεί να επιφέρει τις προβλεπόμενες από το Νόμο κυρώσεις.

